

disse indkjøbe i det Store. Det kan jo ganske vist tænkes muligt, at der paa et eller andet Sted kunde findes en Kapitalist, som vilde gjøre sig en Slags Pengefordel af at danne en Forbrugsforening; men det vilde da vel heller ikke være umuligt at finde en Bestemmelse, som sikrede imod et saadant Tilfælde, uden at man derfor behøver at gaa frem saaledes, som det foreliggende Lovforslag tilfigter. Desuden tror jeg, at det vil blive temmelig enestaaende Tilfælde, at Forbrugsforeninger ligesom gjøres til Forretningsforetagender; jeg tror, at Regler vil være den, at saadanne Foreninger kun stiftes for at komme den Befolkning til Hjælp, der i høi Grad trænger dertil. Jeg skal derfor henstille, om det ikke vilde være rigtigt at forandre Lovforslaget derhen, at Forbrugsforeningerne beholde den samme Ret og den samme Frihed, som de have havt hidtil; idet jeg mener, at de Overgreb, der muligen kunne berygtes, ikke bør føre til, at man overser den store Nytte, slige Foreninger gjøre.

Octavius Hansen: Enhver, der erindrer, hvorledes Stemningen var i Kjøbstæderne for 3-4 Aar siden, og hvorledes man der tilskrev navnlig Næringslovens Bestemmelser den trykkelige Stilling, hvori mange Kjøbstæder befandt sig, maa vistnok erkende — som allerede udtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen) — at den Kommission, der i sin Tid blev nedsat af den hittede Indenrigsminister, har viist en høi Grad af Moderation og Selvbeherskelse ved at indskrænke sig til saa faa og saa ringe Forandringer i det Bestaaende, som det var den muligt at indskrænke sig til, naar den overhovedet skulde opnaa Noget. Det høie Thing vil tillige være bekendt med, at ikke engang alle de Forslag, der fremkom fra den nævnte Kommission, ere blevne optagne af Indenrigsministeren, men at de i Indenrigsministeriet ere undergaaede en Sigtelse saaledes, at kun saadanne Forslag, der maatte erkendes for at være stemmende med Tidsaanden og den tilstedeværende Trang, have faaet Lov til at slippe igennem. Sagen er bleven yderligere sigtet i det andet Thing, og navnlig er en Bestemmelse, som har vaakt en Del Anstød, og med Hensyn til hvilken ogsaa jeg nærer Tvivl om, hvorvidt jeg vilde kunne have givet den min Stemme, falden bort, saaledes at, hvad der her foreligger for os, er, om end ikke som det ærede Medlem for Kjøbenhavn (Nimestad) sagde, „Lapperier“, saa dog i høi Grad moderate Bestemmelser. Hvad jeg navnlig maa fremhæve, er, at der i Lovforslagets 12 Paragrafer neppe findes en eneste Bestemmelse, som er i Strid med Næringslovens Principer, og jeg tror, at Landssthingets Udvalg har været berettiget til at sige, at, hvad der tilfigtes ved Lovudkastet, er kun „at luffe Udgangen til Undtagelsen fra Loven gennem Bevillings-

myndigheden, at virke til fulbere Overholdelse af Lovens Bestemmelser ved at gjøre dens Overtrædelse til Gjenstand for offentlig Paatale, samt afstikke Grensderne for den Berettigelse, der er givet i flere af Lovens Paragrafer, noget skarptere“. Her er ikke Tale om en Reaktion, og ikke engang Tale om at gaa i en Retning, der er modsat Næringslovens, men kun Tale om nærmere at bestemme de Regler, der findes i Næringsloven, saa at de virkelig faae den praktiske Betydning, som oprindeligt var tilfigtet med dem. Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther) sagde, at Grundten til, at en Lov som den foreliggende har kunnet komme frem, er den Reaktion, der er indtraadt her hjemme siden 1866, og de Regjeringer, vi siden den Tid have haft, saa har han jo allerede faaet et meget stærkt Dementi i Svaret fra det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, som han dog ikke vil henregne enten til Reaktionen eller til Regjeringens Benner. Men det vil heller ikke være det ærede Medlem ubekendt, at de Onsker, der indeholdes i Lovforslaget, ikke ere fremkomne fra Reaktionen — fra de fine Folk — eller fra Regjeringen, men fra jevne Kjøbstadsfolk, som have sølt sig trykkelige af Forholdene og med Rette eller Urette have tilskrevet dette Tryk de formentlig uheldige Bestemmelser i Næringsloven af 1857. Gjennem Kjøbstadskommissionens Arbejde er det vistnok gaaet op for Kjøbstæderne, at det har været en Misforstaaelse, at Næringsloven af 1857 skulde have nogen videre Del i de uheldige Forhold, hvorunder Kjøbstæderne virke; men tillige har man set, at der er visse Punkter, hvor der kan lempes og rettes noget, og hvori Kjøbstæderne tro at kunne finde ikke alene Bevilling, men ogsaa et Bæm imod de Misbrug, der have indfneget sig til dels paa Grund af Misforstaaelse af Næringslovens Bestemmelser. Naar man saaledes gennemgaaer de Bestemmelser, der findes i denne Lov, vil man vistnok finde, at de fleste have en rent fiskal Betydning for Kjøbstæderne, og at de kun gaa ud paa at flikke Kjøbstæderne, at disse faae samme Indtægt af de Næringsdrivende, der ere under samme Forhold. For at vise, hvad jeg tænker paa, vil jeg nævne et Exempel. Naar en Skipper har Lov til at ligge og sælge sine Varer fra sit Skib, at underbyde og konkurrere med Kjøbstadens Indvaanere, saa er det en ganske naturlig Ting, at Kjøbstaden faar samme Indtægt af hans Næringsdrift som af sine egne Borgere; derfor er det i § 5 bestemt, at en saadan Skipper, efter hvad vedkommende Byraad bestemmer, skal betale en Afgift til Kommunekassen. — Naar det i § 2 med Hensyn til Forbrugsforeninger bestemmes, at de, naar de drive Næring, skulle betale en Næringsafgift, saa er dette, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Nimestad) fremhævede, en meget selvfølgelig Be-